

Briuselis, 2018 05 02
COM(2018) 324 final

2018/0136 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo
valstybėse narėse trūkumų**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pagrindimas ir tikslai**

Kaip paaiškinta 2018 m. vasario mėn. Komisijos komunikate „Europos Sąjungai, veiksmingai siekiančiai savo prioritetų po 2020 m., skirta nauja, moderni daugiametė finansinė programa“¹, Sąjunga yra bendrija, grindžiama teisės principais, o jos vertybės sudaro patį jos gyvavimo pagrindą. Jos apima visą jos teisinę ir institucinę struktūrą, visas jos politikos sritis ir programas. Todėl šių vertybių puoselėjimas turėtų būti užtikrintas visose Sąjungos politikos srityse. Tai apima ir ES biudžetą, nes pagrindinių vertybių puoselėjimas yra esminė patikimo finansų valdymo ir veiksmingo ES finansavimo prielaida. Teisinės valstybės principo laikymasis yra svarbus Europos piliečiams, taip pat verslo iniciatyvoms, inovacijoms ir investicijoms. Europos ekonomika labiausiai klesti tuomet, kai teisinė ir institucinė sistemos visiškai atitinka bendrąsias Sąjungos vertybes.

ES biudžeto galimybės gali būti visapusiškai išnaudotos tik jei valstybėse narėse yra palanki ekonominė, reglamentavimo ir administracinė aplinka. Pagal dabartinę daugiametę finansinę programą visos valstybės narės ir naudos gavėjai jau dabar privalo parodyti, kad finansų valdymo reglamentavimo sistema yra tvirta, kad teisingai įgyvendinamas atitinkamas ES reglamentas ir kad esama reikalingų administracinių ir institucinių pajėgumų, kad ES finansavimas būtų sėkmingas. Be to, politinės sąlygos galėtų paskatinti valstybių narių bendradarbiavimą tose srityse, kuriose svarbi masto ekonomija arba išorės veiksniai. Pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą buvo nustatytos naujos nuostatos, kuriomis siekiama išvengti atvejų, kai ES finansavimo veiksmingumą mažina nepatikima ekonominė ir fiskalinė politika.

Faktinis teisinės valstybės principo laikymasis yra tikrumo, kad ES lėšų naudojimas valstybėse narėse bus pakankamai apsaugotas, prielaida. Kaip paaiškinta 2014 m. Komisijos komunikate „Naujos ES priemonės teisei valstybei stiprinti“², teisinė valstybė – tai bet kokios šiuolaikinės konstitucinės demokratijos stuburas. Tai vienas iš pamatinių principų, kylančių iš visų Europos Sąjungos valstybių narių bendrų konstitucinių tradicijų. Todėl šis principas yra viena iš pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Sąjunga, – tai nurodyta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje, taip pat šios Sutarties ir Pagrindinių teisių chartijos preambulėse. Juo užtikrinama, kad veiksmy, kurių imasi valstybė, teisinis pagrindas būtų veiksmingas ir patikimas, kad prireikus tuos veiksmus būtų galima patikrinti ir ginčyti ir kad būtų galima taikyti veiksmingas teisių gynimo priemones.

Skirtingos ES valstybių narių konstitucijos ir teismų sistemos yra iš esmės tinkamos teisinės valstybės principo laikymuisi užtikrinti, be to, jose numatyta apsaugos priemonių, skirtų piliečiams ginti nuo bet kokios grėsmės teisei valstybei. Tačiau iš keleto pastarojo meto įvykių matyti visuotinių nacionalinių stabdžių ir atsvarų sistemų trūkumų ir tai, kaip teisinės valstybės principo nesilaikymas gali tapti rimta visos Europos Sąjungos susirūpinimą keliančia bendra problema. Todėl institucijos, pavyzdžiui, Europos Parlamentas, ir plačioji visuomenė aiškiai paprašė ES imtis veiksmy, kad būtų užtikrinta teisinės valstybės principo apsauga.

¹ COM(2018) 98 *final*.

² COM(2014) 158 *final*.

Tokių veiksmų jau imtasi taikant turimas priemones ir jau pasiekta rezultatų. Tačiau, atsižvelgiant į teisinės valstybės principo laikymosi ir Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo bei finansinio solidarumo ryšį, taip pat į tai, kad kontrolės mechanizmai negali būti veiksmingi, jei pažeidimo atveju nebus veiksmingai taikoma administracinė bei teisinė kontrolė ir teisių gynimo priemonės, esamos pareigos užtikrinti veiksmingas kontrolės sistemas turėtų būti papildytos priemonėmis, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi teisinės valstybės principo.

Siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus nuo pavojaus, kad dėl visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėje narėje trūkumų bus patirta finansinių nuostolių, Europos Sąjungai turėtų būti suteikta galimybė tokiais atvejais taikyti atitinkamas priemones. To pagrindas turėtų būti Komisijos pasiūlymu grindžiamas Tarybos sprendimas. Laikoma, kad Taryba priėmė sprendimą, išskyrus atvejus, kai kvalifikuota balsų dauguma jį per vieną mėnesį nuo Komisijos pasiūlymo priėmimo Komisijoje dienos nusprendė jį atmesti. Europos Parlamentas taip pat turėtų visapusiškai dalyvauti visuose etapuose.

Priemonės turi būti taikomos visapusiškai laikantis skaidrumo ir proporcingumo principų. Taip pat svarbu užtikrinti, kad priemonių poveikis būtų pakankamai susijęs su finansavimo tikslu. Taigi taip pat reikia užtikrinti, kad už nustatytus pažeidimus atsakytų juos padarę subjektai. Todėl reikėtų atsižvelgti į tai, kad atskiri ES finansavimo gavėjai, pavyzdžiui, *Erasmus* studentai, mokslininkai ar pilietinės visuomenės organizacijos, negali būti laikomi atsakingais už tokius pažeidimus.

Šiuo pasiūlymu nustatomos taisyklės, reikalingos Sąjungos biudžetui apsaugoti esant visuotiniams teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumams. Ateityje atliekant Finansinio reglamento, kurio teisinis pagrindas yra tas pats, peržiūrą, į jį galėtų būti įtrauktas šis pasiūlymas.

- **Suderinamumas su galiojančiomis politikos nuostatomis**

Pasiūlymu bus padedama užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų laikomasi ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtinto teisinės valstybės principo ir užtikrinama Sąjungos biudžeto apsauga.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Kadangi pasiūlymu padedama užtikrinti, kad būtų laikomasi teisinės valstybės principo ir Sąjungos biudžetas būtų tinkamai vykdomas, jis padės vykdyti kitų sričių Sąjungos politiką, visų pirma tais atvejais, kai tai susiję su Sąjungos lėšų naudojimu.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnio 1 dalies a punktu ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties 106a straipsniu.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnyje nustatytos finansinės taisyklės, reglamentuojančios Sąjungos biudžetą, negalėtų būti priimtos valstybių narių lygmeniu.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlyme numatyta priemonių, kurios yra proporcingos visuotiniams teisinės valstybės principo taikymo trūkumams, įskaitant finansavimo pagal esamus įsipareigojimus sustabdymą ir sumažinimą arba draudimą prisiimti naujų įsipareigojimų tam tikrų kategorijų gavėjų atžvilgiu. Proporcingumas bus užtikrinamas visų pirma atsižvelgiant į padėties rimtumą, nuo atitinkamų veiksmų praėjusį laiką, jų trukmę ir pasikartojimą, tyčią ir valstybės narės bendradarbiavimo nutraukiant teisinės valstybės principo pažeidimą mastą, taip pat tų trūkumų poveikį atitinkamoms Sąjungos lėšoms.

- **Priemonės pasirinkimas**

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo pasiūlymu siekiama padėti tinkamai vykdyti Sąjungos bendrąjį biudžetą, jis teikiamas kaip savarankiškas reglamentas, grindžiamas SESV 322 straipsniu, t. y. jo teisinis pagrindas yra toks pat kaip ir Finansinio reglamento³.

3. **RETROSPEKTYVINIO VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų retrospektyvinis vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Šiuo metu panašių programų nėra. Tačiau turima patirties, įgytos Europos Sąjungos lygmeniu sprendžiant su teisinės valstybės principu susijusias problemas valstybėse narėse. Iš tos patirties matyti, kad, nors kai kurių priemonių esama, jos nėra konkrečiai pritaikytos spręsti problemoms, kai Sąjungos lėšų naudojimui galėtų kelti pavojų teisinės valstybės principo taikymo trūkumai.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konkrečių konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis nebuvo rengiama, tačiau dėl dalyko buvo plačiai diskutuojama, be kita ko, Europos Parlamente ir Taryboje.

- **Nepriklausomas tyrimas**

Rengiant dabartines taisykles buvo svarstoma galimybė pasinaudoti išorės ištekliais, visų pirma pasitelkti Europos Tarybą. Taip pat numatyta įgyvendinant siūlomas priemones atitinkamais atvejais pasitelkti Europos Tarybos nepriklausomus ekspertus.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinimas nebuvo atliekamas, nes vienintelis priemonės tikslas – užkirsti kelią Sąjungos biudžetui kenkiantiems atvejams, kai visuotiniai teisinės valstybės principo taikymo valstybėje narėje trūkumai daro neigiamą poveikį patikimam finansų valdymui ir Sąjungos finansinių interesų apsaugai arba kelia pavojų, kad toks poveikis bus. Todėl galimybės buvo šios: išlaikyti *status quo* nenustatant konkrečios finansinės procedūros, kuri būtų taikoma esant teisinės valstybės principo taikymo problemų, galinčių daryti neigiamą poveikį patikimam Sąjungos lėšų valdymui, arba tokią procedūrą nustatyti.

³ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1–96).

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymu bus sustiprinta dabartinė apsauga nuo teisinės valstybės principo taikymo trūkumų, todėl jis turės teigiamą poveikį pagrindinėms teisėms.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymu stiprinama apsauga nuo galimų valdžios institucijų veiksmų, neveikimo ar priemonių, kurie toje valstybėje narėje daro neigiamą poveikį teisinės valstybės principui ir kurie daro neigiamą poveikį valstybės narės gebėjimui vykdyti jai tenkančius biudžetinius įsipareigojimus arba kelia pavojų, kad toks poveikis bus, todėl pasiūlymas turės teigiamą poveikį patikimam Sąjungos bendrojo biudžeto finansų valdymui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija įvertins padėtį atitinkamose valstybėse narėse, kad būtų galima nuspręsti, ar galima siūlyti atšaukti priemones.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymas grindžiamas 2014 m. Komisijos komunikatu „Naujos ES priemonės teisei valstybei stiprinti“⁴ ir 2018 m. vasario mėn. Komisijos komunikatu „Europos Sąjungai, veiksmingai siekiančiai savo prioritetų po 2020 m., skirta nauja, moderni daugiametė finansinė programa“⁵, taip pat Europos Tarybos išplėtotais standartais ir principais.

1 straipsnyje apibūdinamas dalykas ir poreikis užtikrinti Sąjungos biudžeto apsaugą nuo visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėje narėje trūkumų, kurie gali daryti neigiamą poveikį patikimam finansų valdymui ir Sąjungos finansinių interesų apsaugai arba kelti pavojų, kad toks poveikis bus.

2 straipsnyje pateikiamos terminų apibrėžtys.

3 straipsnyje detalizuojama, kokios priemonės turi būti taikomos siekiant pašalinti visuotinius teisinės valstybės principo taikymo trūkumus. Jame nurodoma, kokioms konkrečioms valstybės funkcijoms gali būti daromas neigiamas poveikis ir kokia neigiama įtaka gali atsirasti patikimam Sąjungos lėšų finansiniam valdymui.

4 straipsnyje išdėstoma, kokių rūšių priemonės gali būti taikomos, ir patikslinama, kad jos turėtų būti skirtos valstybėms narėms, kaip Sąjungos lėšų gavėjoms.

5 straipsnyje nurodoma, kokios tvarkos turėtų laikytis Komisija, Tarybai siūlydama taikyti priemones, ir nustatoma, kad Taryba turėtų priimti sprendimą laikydamasi atvirktinės kvalifikuotos balsų daugumos taisyklės.

6 straipsnyje nustatoma priemonių atšaukimo tvarka, kai atitinkamoje valstybėje narėje panaikinta padėtis, dėl kurios buvo taikomos priemonės, ir priemonių atšaukimo poveikis biudžetui.

7 straipsnis yra susijęs su Europos Parlamentui teiktina informacija.

⁴ COM(2014) 158 *final*.

⁵ COM(2018) 98 *final*.

8 straipsnyje išdėstomos baigiamosios nuostatos.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 322 straipsnio 1 dalies a punktą,

atsižvelgdami į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 106a straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę⁶,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) teisinė valstybė yra viena iš pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Sąjunga. Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje nurodyta, kad šios vertybės yra bendros visoms valstybėms narėms;
- (2) vadovaujantis teisinės valstybės principu visos valdžios institucijos veiktų neviršydamos įstatymu nustatytų ribų, paisydamos demokratijos ir pagrindinių teisių vertybių ir kontroliuojamos nepriklausomų ir nešališkų teismų. Pagal jį visų pirma reikalaujama, kad būtų laikomasi teisėtumo⁷, teisinio tikrumo⁸, vykdomosios valdžios

⁶ [...]

⁷ 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, ECLI:EU:C:2004:236, 63 punktas.

⁸ 1981 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Amministrazione delle finanze dello Stato prieš Srl Meridionale Industria Salumi ir kt.; Ditta Italo Orlandi & Figlio ir Ditta Vincenzo Divella prieš Amministrazione delle finanze dello Stato*, sujungtos bylos 212 iki 217/80, ECLI:EU:C:1981:270, 10 punktas.

savavališkumo draudimo⁹, valdžių atskyrimo¹⁰ ir veiksmingos nepriklausomų teismų užtikrinamos teisminės apsaugos¹¹ principų¹²;

- (3) teisinė valstybė yra kitų pagrindinių teisių, kuriomis grindžiama Sąjunga, kaip antai laisvės, demokratijos, lygybės ir pagarbos žmogaus teisėms, apsaugos prielaida. Teisinės valstybės principo laikymasis yra neatsiejamai susijęs su pagarba demokratijai ir pagrindinėms teisėms: demokratija ir pagrindinių teisių paisymas neįmanomi nesilaikant teisinės valstybės principo, ir atvirkščiai;
- (4) valstybėms narėms vykdant Sąjungos biudžetą – nesvarbu, kada ir kokiais būdais, – teisinės valstybės principo laikymasis yra viena esminių Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 317 straipsnyje įtvirtintų patikimo finansų valdymo principų laikymosi prielaidų;
- (5) valstybės narės gali užtikrinti patikimą finansų valdymą tik jei valdžios institucijos veikia pagal įstatymą, jei jo pažeidimo tyrimą atliekančios institucijos ir prokuratūra imasi veiksmingų priemonių ir jei nepriklausomiems teismams bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismui suteikiama galimybė atlikti veiksmingą teisminę valdžios institucijų sprendimų peržiūrą;
- (6) teisminės institucijos turėtų veikti nepriklausomai ir nešališkai, o tyrimą atliekančioms institucijoms ir prokuratūrai turėtų būti sudarytos sąlygos tinkamai atlikti savo funkcijas. Joms turėtų būti skirta pakankamai išteklių ir nustatytos procedūros, kad jos galėtų veikti tinkamai ir visapusiškai paisydamos teisės į teisingą bylos nagrinėjimą. Šios būtinos sąlygos yra minimali garantija, kad valdžios institucijos nepriimtų neteisėtų ir savavališkų sprendimų, kurie galėtų pakenkti Sąjungos finansiniams interesams;
- (7) teismų nepriklausomumas suponuoja visų pirma tai, kad atitinkamam organui sudarytos sąlygos vykdyti jam pavestas teismines funkcijas visiškai savarankiškai, jis nevaržomas jokių hierarchinių ribojimų, nėra pavaldus jokiam kitam organui ir veikia nesaistomas kurio nors kito subjekto nurodymų ar instrukcijų ir kad tokiu būdu jis saugomas nuo išorės kišimosi ar spaudimo, kuris galėtų suvaržyti to organo narių galimybę nepriklausomai priimti sprendimus ir daryti poveikį jų sprendimams. Siekiant pašalinti bet kokias pagrįstas fizinių asmenų abejones dėl to organo atsparumo išorės veiksniams ir jo neutralumo, kiek tai susiję su interesais jo nagrinėjamose bylose, ir norint užtikrinti nepriklausomumą ir nešališkumą reikia, kad būtų nustatytos taisyklės, visų pirma susijusios su organo sudėtimi ir jo narių skyrimu, tarnybos trukme ir jo narių pašalinimo ir atleidimo pagrindais;
- (8) teisinės valstybės principo laikymasis yra svarbus ne tik Sąjungos piliečiams, bet ir verslo iniciatyvoms, inovacijoms, investicijoms ir tinkamam vidaus rinkos veikimui, nes šių padėtis bus geriausia tada, kai bus įdiegta tvirta teisinė ir institucinė sistema;

⁹ 1989 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoechst*, sujungtos bylos 46/87 ir 227/88, ECLI:EU:C:1989:337, 19 punktas.

¹⁰ 2016 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16, ECLI:EU:C:2016:861, 36 punktas; 2016 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *PPU Poltorak*, C-452/16, ECLI:EU:C:2016:858, 35 punktas; 2010 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *DEB*, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811, 58 punktas.

¹¹ 2018 m. vasario 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Associação Sindical dos Juizes Portugueses prieš Tribunal de Contas*, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, 31, 40 ir 41 punktai.

¹² Komisijos komunikato „Naujos ES priemonės teisei valstybei stiprinti“ (COM(2014) 158 final) I priedas.

- (9) ES sutarties 19 straipsnyje, kuriame nustatyta konkrety tos Sutarties 2 straipsnyje itvirtintos teisinės valstybės principo vertybinė išraiška, valstybėms narėms nustatytas reikalavimas atitinkamose srityse, kuriose taikoma Sąjungos teisė, įskaitant su Sąjungos biudžeto vykdymu susijusias sritis, užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą. Pats veiksmingos teisminės peržiūros, skirtos Sąjungos teisės laikymuisi užtikrinti, egzistavimas neatsiejamas nuo teisinės valstybės ir jai atlikti reikia nepriklausomų teismų¹³. Kaip patvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos¹⁴ 47 straipsnio antroje pastraipoje, ypač svarbu užtikrinti, kad teismai išliktų nepriklausomi. Tai taikoma visų pirma priemonių, sutarčių ar kitų dokumentų, dėl kurių patiriamos viešosios išlaidos arba susidaro skolos, teisminės peržiūros atveju, *inter alia*, taikant viešojo pirkimo procedūras, kurios taip pat gali būti apskųstos teismams;
- (10) taigi santykis tarp teisinės valstybės principo laikymosi ir veiksmingo Sąjungos biudžeto vykdymo vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais yra aiškus;
- (11) visuotiniai teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumai, kurie daro neigiamą poveikį visų pirma tinkamam valdžios institucijų veikimui ir veiksmingai teisminei peržiūrai, gali daryti didelę žalą Sąjungos finansiniams interesams;
- (12) tam, kad būtų nustatyta visuotinių trūkumų, Komisija turi atlikti kokybinį vertinimą. Tas vertinimas gali būti grindžiamas visų prieinamų šaltinių ir pripažintų institucijų pateikta informacija, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus, Audito Rūmų išvadas, taip pat tokių svarbių tarptautinių organizacijų ir tinklų, kaip Europos Tarybos organai, Europos aukščiausiųjų teismų tinklai ir teismų tarybos, išvadas ir rekomendacijas;
- (13) turėtų būti nustatyta, kokios priemonės gali būti taikomos nustačius visuotinių trūkumų, ir tvarka, kurios laikantis jos turi būti taikomos. Tos priemonės turėtų apimti mokėjimų ir įsipareigojimų sustabdymą, finansavimo pagal esamus įsipareigojimus sumažinimą ir draudimą prisiimti naujų įsipareigojimų gavėjų atžvilgiu;
- (14) nustatant, kokios priemonės turėtų būti taikomos, turėtų būti vadovaujama si proporcingumo principu, visų pirma atsižvelgiant į padėties rimtumą, nuo atitinkamų veiksmų praėjusį laiką, jų trukmę ir pasikartojimą, tyčią ir valstybės narės bendradarbiavimo šalinant visuotinius teisinės valstybės principo taikymo trūkumus mastą, taip pat tų trūkumų poveikį atitinkamoms Sąjungos lėšoms;
- (15) siekiant užtikrinti, kad šis reglamentas būtų įgyvendinamas vienodai, ir atsižvelgiant į priemonių, kurios taikyti privaloma pagal šį reglamentą, finansinio poveikio mastą, Tarybai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai ir ji turėtų imtis veiksmų remdamasi Komisijos pasiūlymu. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas priimti sprendimus, reikalingus Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, turėtų būti taikoma atvirkštinės kvalifikuotos balsų daugumos taisyklė;
- (16) prieš siūlydama pagal šį reglamentą taikyti kokią nors priemonę, Komisija turėtų informuoti atitinkamą valstybę narę, kodėl, jos manymu, toje valstybėje narėje galėtų būti visuotinių teisinės valstybės principo taikymo trūkumų. Valstybei narei turėtų būti leista pateikti pastabų. Komisija ir Taryba turėtų atsižvelgti į tas pastabas;
- (17) jei padėtis, dėl kurios buvo taikomos stabdomąjį poveikį turinčios priemonės, pakankamai ištaisyta, Taryba turėtų Komisijos pasiūlymu tas priemones atšaukti;

¹³ Sprendimo byloje C-64/16 32–36 punktai.

¹⁴ Sprendimo byloje C-64/16 40–41 punktai.

- (18) Komisija turėtų nuolat informuoti Europos Parlamentą apie bet kokias pagal šį reglamentą pasiūlytas ir priimtas priemones,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės, reikalingos Sąjungos biudžetui apsaugoti esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų.

2 straipsnis
Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) teisinė valstybė – Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje įtvirtinta Sąjungos vertybė, apimanti šiuos principus: teisėtumo, kuris reiškia skaidrų, atskaitingą, demokratinį ir pliuralistinį teisės aktų priėmimo procesą; teisinio tikrumo; vykdomosios valdžios savavališkumo draudimo; veiksmingos nepriklausomų teismų užtikrinamos teisminės apsaugos, įskaitant pagrindinių teisių apsaugą; valdžių atskyrimo ir lygybės prieš įstatymą;
- b) visuotinis teisinės valstybės principo taikymo trūkumas – paplitę ar pasikartojantys valdžios institucijų veiksmai ar neveikimas arba priemonė, kuriais daromas neigiamas poveikis teisinės valstybės principui;
- c) valdžios subjektas – bet kurio valdymo lygmens valdžios institucija, įskaitant nacionalines, regionines ir vietos valdžios institucijas, taip pat valstybės narės organizacija, apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. [...] (toliau – Finansinis reglamentas) [2 straipsnio 42 punkte].

3 straipsnis
Priemonės

1. Atitinkamų priemonių imamasi tais atvejais, kai visuotiniai teisinės valstybės principo taikymo valstybėje narėje trūkumai daro neigiamą poveikį patikimo finansų valdymo principams ar Sąjungos finansinių interesų apsaugai arba kelia pavojų, kad toks poveikis bus, visų pirma:
 - a) tinkamam tos valstybės narės valdžios institucijų, vykdančių Sąjungos biudžetą, veikimui, visų pirma taikant viešojo pirkimo arba dotacijų procedūras ir vykdant stebėseną ir kontrolę;
 - b) tinkamam tyrimą atliekančių institucijų ir prokuratūros veikimui, kiek jis susijęs su patraukimu atsakomybėn už sukčiavimą, korupciją ar kitus Sąjungos teisės pažeidimus, susijusius su Sąjungos biudžeto vykdymu;
 - c) nepriklausomų teismų atliekamai veiksmingai a ir b punktuose nurodytų valdžios institucijų veiksmai ar neveikimo teisminei peržiūrai;
 - d) sukčiavimo, korupcijos ar kitų Sąjungos teisės pažeidimų, susijusių su Sąjungos biudžeto vykdymu, prevencijai ir sankcijų už juos taikymui, taip pat nacionalinių teismų arba administravimo institucijų veiksmingų ir atgrasomų sankcijų nustatymui gavėjams;

- e) nepagrįstai sumokėtų sumų susigrąžinimui;
 - f) veiksmingam ir savalaikiam bendradarbiavimui su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba ir Europos prokuratūra pagal atitinkamus teisės aktus ir lojalaus bendradarbiavimo principą, šiems atliekant tyrimus arba traukiant subjektus atsakomybėn.
2. Visuotiniais teisinės valstybės principo taikymo trūkumais gali būti laikoma:
- a) pavojaus teismų nepriklausomumui kėlimas;
 - b) valdžios institucijų, įskaitant teisėsaugos institucijas, savavališkų ar neteisėtų sprendimų, kuriais atsisakoma skirti finansinių ir žmogiškųjų išteklių ir taip daromas neigiamas poveikis tinkamam jų veikimui, neužkardymas, neištaisymas ar sankcijų už juos netaikymas arba neužtikrinimas, kad nebūtų interesų konflikto atvejų;
 - c) galimybės pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis ir tų priemonių veiksmingumo ribojimas, be kita ko, nustatant varžančias procesines taisykles, neužtikrinant teismo sprendimų vykdymo arba ribojant veiksmingą teisės pažeidimų tyrimą, patraukimą atsakomybėn arba sankcijų taikymą už juos.

4 straipsnis
Priemonių turinys

1. Gali būti taikoma viena ar kelios toliau nurodytos atitinkamos priemonės:
- a) tais atvejais, kai Komisija vykdo Sąjungos biudžetą taikydama tiesioginį arba netiesioginį valdymą pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio a ir c punktus ir kai gavėjas yra valdžios subjektas:
 - 1) mokėjimų arba teisinio įsipareigojimo vykdymo sustabdymas arba teisinio įsipareigojimo panaikinimas pagal Finansinio reglamento [131 straipsnio 3 dalį];
 - 2) draudimas prisiimti naujų teisinių įsipareigojimų;
 - b) tais atvejais, kai Komisija vykdo Sąjungos biudžetą taikydama pasidalijamąjį valdymą pagal Finansinio reglamento [62 straipsnio b punktą]:
 - 1) vienos ar kelių programų arba jų pakeitimų patvirtinimo sustabdymas;
 - 2) įsipareigojimų sustabdymas;
 - 3) įsipareigojimų sumažinimas, be kita ko, taikant finansines pataisas arba perkėlimą į kitas išlaidų programas;
 - 4) išankstinio finansavimo sumažinimas;
 - 5) mokėjimo terminų nutraukimas;
 - 6) mokėjimų sustabdymas.
2. Jei sprendime dėl priemonių taikymo nenurodyta kitaip, atitinkamų priemonių taikymas nedaro poveikio 1 dalies a punkte nurodytų valdžios subjektų arba 1 dalies b punkte nurodytų valstybių narių pareigai įgyvendinti programą arba naudoti lėšas, kurioms priemonė daro neigiamą poveikį, visų pirma pareigai atlikti mokėjimus galutiniams gavėjams arba naudos gavėjams.

3. Taikomos priemonės turi būti proporcingos visuotinių teisinės valstybės principo taikymo trūkumų pobūdžiui, sunkumui ir mastui. Jos turi būti kuo labiau nukreiptos į Sąjungos veiksmus, kuriems tie trūkumai daro arba gali daryti neigiamą poveikį.

5 straipsnis *Procedūra*

1. Nustačiusi, kad esama pagrįstų priežasčių manyti, jog įvykdytos 3 straipsnyje nustatytos sąlygos, Komisija nusiunčia tai valstybei narei rašytinį pranešimą, kuriame išdėsto motyvus, kuriais ji grindžia savo išvadas.
2. Komisija gali atsižvelgti į visą reikšmingą informaciją, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus, Audito Rūmų ataskaitas ir atitinkamų tarptautinių organizacijų išvadas ir rekomendacijas.
3. Komisija gali paprašyti pateikti bet kokios papildomos informacijos, reikalingos vertinimui atlikti, tiek prieš pateikdama išvadas pagal 1 dalį, tiek jas pateikusi.
4. Atitinkama valstybė narė pateikia visą prašomą informaciją ir gali pateikti pastabų per Komisijos nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis nei 1 mėnuo nuo pranešimo apie išvadas dienos. Savo pastabose valstybė narė gali pasiūlyti taikyti taisomąsias priemones.
5. Vertindama, ar pateikti sprendimo dėl atitinkamų priemonių pasiūlymą, Komisija atsižvelgia į gautą informaciją ir atitinkamos valstybės narės pateiktas pastabas ir įvertina siūlomų taisomųjų priemonių tinkamumą.
6. Tais atvejais, kai Komisija mano, kad visuotiniai teisinės valstybės principo taikymo trūkumai nustatyti neginčijamai, ji pateikia Tarybai įgyvendinimo akto dėl atitinkamų priemonių pasiūlymą.
7. Laikoma, kad Taryba priėmė sprendimą, išskyrus atvejus, kai kvalifikuota balsų dauguma ji nusprendė atmesti Komisijos pasiūlymą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo Komisijoje dienos.
8. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali iš dalies pakeisti Komisijos pasiūlymą ir iš dalies pakeistą tekstą priimti Tarybos sprendimo forma.

6 straipsnis *Priemonių atšaukimas*

1. Atitinkamos valstybės narės gali bet kuriuo metu pateikti Komisijai įrodymų, patvirtinančių, kad visuotiniai teisinės valstybės principo taikymo trūkumai buvo pašalinti arba išnyko.
2. Komisija įvertina padėtį atitinkamoje valstybėje narėje. Visiškai ar iš dalies išnykus visuotiniams teisinės valstybės principo taikymo trūkumams, dėl kurių buvo taikomos atitinkamos priemonės, Komisija pateikia Tarybai pasiūlymą visiškai ar iš dalies atšaukti tas priemones. Taikoma 5 straipsnio 2, 4, 5, 6 ir 7 dalyse nustatyta procedūra.
3. Tais atvejais, kai atšaukiamos priemonės, susijusios su 4 straipsnio 2 dalies b punkto i papunktyje nurodytu vienos ar kelių programų arba jų pakeitimų patvirtinimo sustabdymu arba 4 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodytu įsipareigojimų sustabdymu, sumos, atitinkančios sustabdytų įsipareigojimų sumą, įtraukiamos į biudžetą pagal Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. XXXX (DFP reglamentas)

7 straipsnį. Sustabdyti n -ųjų metų įsipareigojimai gali būti įtraukti į biudžetą ne vėliau kaip $n+2$ metais.

7 straipsnis
Europos Parlamento informavimas

Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą apie bet kokias pagal 4 ir 5 straipsnius pasiūlytas arba priimtas priemones.

8 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas